

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

Digitaliseret af / Digitised by

Det Kongelige Bibliotek / The Royal Library
København

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

Danske frivillige i Verdenskrigen.

3. Opl.

1917

(Titelark).

VERDENSKRIGEN 1914-18

8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019372066

0204

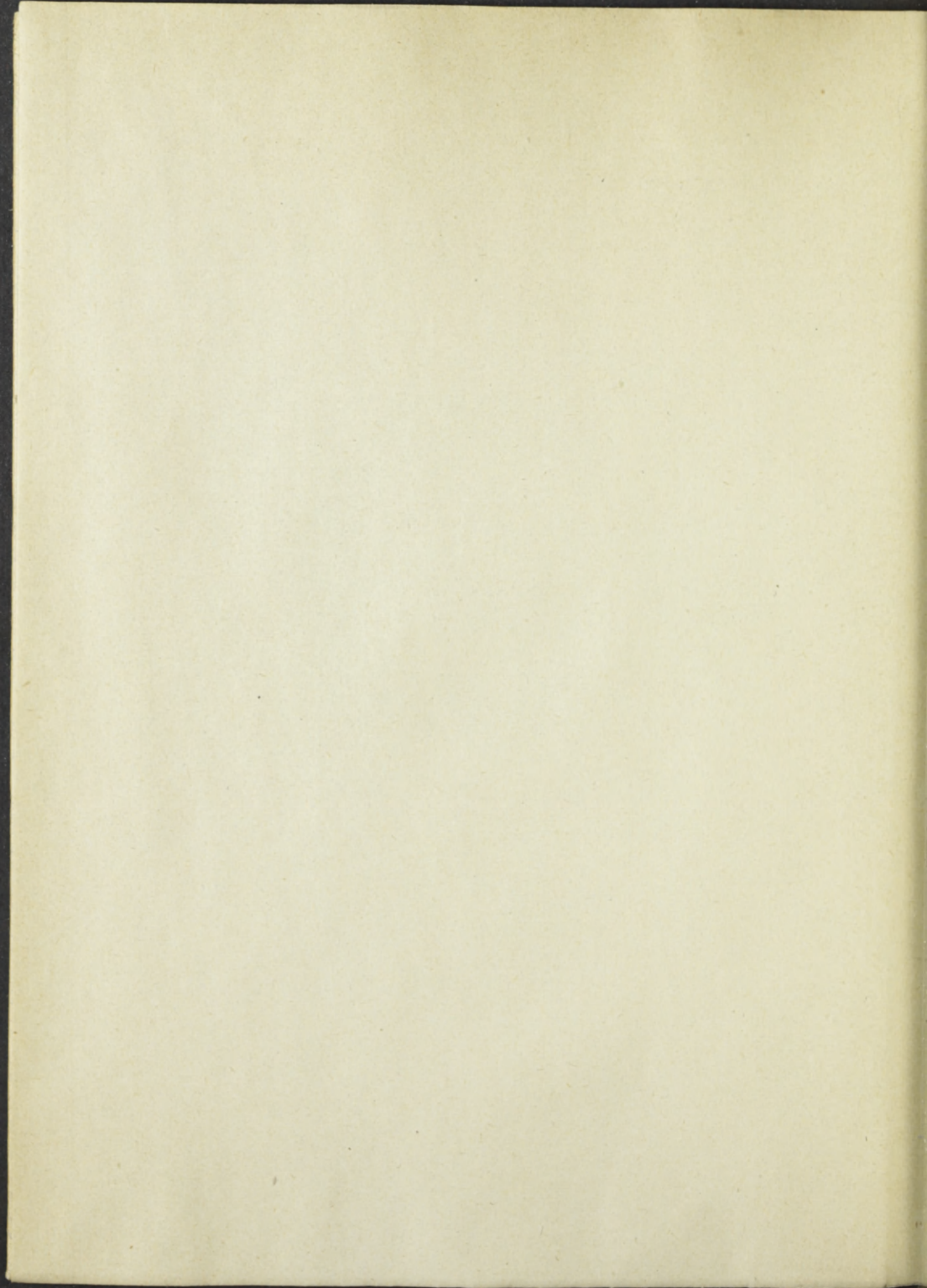

DANSKE
FRIVILLIGE
I
VERDENSKRIGEN

1417 63158

3. OPLAG

DANSKE FRIVILLIGE I VERDENSKRIGEN.

SOLDATERBREVE FRA FRONTERNE

UDGIVET AF
J. RAVN-JONSEN

E. JESPERSENS FORLAG
KØBENHAVN □ KRISTIANIA

INDLEDNING

Det var Natten mellem de skæbnesvangre Dage, den 2. og 3. August 1914. — — —

Krigens forfærdelige Spøgelse, som vi alle i vort Letsind troede var manet bort for stedse, havde nu pludselig rejst sig i al sin knoglede Uhygge, og hvert Hjærte herhjemme bankede i Angst og Feber for, hvad de næste Timer af Døgnet vilde bringe.

En underlig tung, men villiestærk og karakterfast Alvor havde lagt sig over Sindene.

Dagens Pjat og Grin var glemt — Alvoren, den frygteligste af al Alvor, havde fejet det Hele ud, og som med et Trylleslag skabt Hoben om til virkelige Mænd og Kvinder!

Det var nogle underlige Timer, man den Gang oplevede, Timer, hvor Haab og de bedste Ønsker saa at sige løb Panden mod Telegrammernes nøgne Fakta.

Hjemme hos sig selv syntes man ikke, man kunde være. Gaderne fyldtes med Mennesker — foran Bladenes Opslagsvinduer var der Trængsel, og Avis-sælgernes hæse, monotone Raab om de sidste Timers Nyt fik Sindene til at dirre i Feber.

Der taltes ikke højt, men desto mere, om man saa maa sige, mandigt. Man anede, hvad der kunde ske, og bag Haabet og Ønskerne om, at det ikke maatte ske, laa Viljen og den faste Beslutning til at møde enhver Eventualitet som danske Mænd og Kvinder! — — —

Den overgivne Latter var død, men — Graad kendtes heller ikke! Kun nu og da hændte det, at man saa et Par blanke Taarer i Kvindernes Øjne; men det var ogsaa alt!

— — —

Det var bleven langt over Midnat.

De Titusinder paa Hovedstadens store Pladser var svundet ind, først til Tusinder og senere til Hundreder, og ud gennem Forstædernes lange Gader vandrede man hjemefter i Smaaklynger for dog at faa nogle enkelte Timers Søvn inden Fabriksfløjternes Skrig atter kaldte en op til Dagens Kamp for det daglige Brød.

Jo længere de smaa Klynger naaede ud, des mere tavse blev de.

Maaske var det, fordi de her kom til at føle sig ligesom noget mere ene?

Kan være!

Og sikkert er der mangen en Landsmand, som den Nat har bedt forgæves om Søvn, og hvis Sind har været tungt af angstfulde Tanker for alle de Kære, hvis trygge Aandedrag, han i Høstnattens korte Timer har hørt omkring sig, medens Himlens Myriader af Stjerner strøede sine tindrende Sølvstænk hen over Landets tusinde Tage. — — —

— — — Min Ven og jeg gik ned gennem Hovedstadens Strøggade.

Lysene bag de mange Ruder var slukket, og vi gik saa rart ene og talte sammen, som Mænd nu engang kan tale om alvorlige Ting.

Min Ven havde i de sidste 5—6 Aar haft sin Virksomhed i et af de krigsførende Lande. For ca. en Maaned siden var han kommen hjem paa en tre Maaneders Ferie, og — saa kom da disse frygtelige Dage.

— Vi havde vandret en Stund, og Samtalen var gaaet i Staa, uden at nogen af os i Grunden tænkte videre over det.

Men saa paa engang stod han stille, saa over paa mig med et Blik, som jeg aldrig glemmer.

— Du, sagde han, og hans Stemme lød dobbelt fast i den stille Nat, jeg maa rejse i Morgen! — Herhjemme tror jeg ikke, jeg foreløbig kan udrette noget. Jeg er jo kasseret som Soldat, og forhaabentlig vil I slippe for de blodige Rædsler i det Opgør, der nu staar for!

Jeg forsøgte en Indvending; men han vedblev uden at høre mig:

— Nej, du, jeg maa afsted. Jeg ikke alene synes, jeg skylder dem det dernede i det Fremmede, hvor jeg nu i saa mange Aar har nydt Gæstfrihed; men — han holdt et Øjeblik inde, som skulde han samle hele sin Vilje om de sidste Ord — jeg synes ogsaa, jeg bør det som dansk Mand! Husk dog paa, at jeg har hverken Hustru eller Børn, som græder for mig!

Jeg kendte ham for godt til, at jeg vilde for-

søge at ændre hans Beslutning; men jeg greb hans Haand og knugede den, som skulde vi aldrig se hinanden mere, — vi, som havde slaaet Følge saa at sige gennem hele Livet, lige fra den Dag, vi som 6 Aars Purke var mødt sammen i Skolen med Tornyster paa Nakken og de nye Snøresko paa Fødderne, vi, der havde vandret Ungdommens lyse, smilende Veje sammen — som i den store By, der langt borte i det fremmede Land, havde delt Sorg og Glæde, Savn og gode Dage med hinanden! — Ja, det var slet ikke til at forstaa, at vi nu skulde skilles paa den Maade!

— — — Da vi var naaet til det Hus, hvor han boede, saa han vist over paa mig. Hans Øjne var blanke som af Taarer; men hans Stemme lød rolig og sikker:

— I Morgen tidlig rejser jeg! Med første Tog! nikkede han, og du, — vi to skal maaske saa aldrig ses mere, og kan hænde, det er sidste Gang, jeg fylder mine Lunger med den vidunderlige, danske Sommernats Luft! — Naa, ingen raader jo for sin Fremtids-Skæbne. Jeg heller ikke, og — det er maaske, naar alt kommer til alt, en stor Trøst!

Men — der er noget, som vilde gøre mig godt i de Dage, der nu stunder til, og det er, om I herhjemme altid vilde tænke lidt paa os, der færdes derude.

I de Tider, som nu kommer, har vi Brug for det, mere end nogensinde.

Ser du, vi, der er hjemmefra, vi tænker nemlig altid paa jer i det gamle Fædreland, hvor alle vore dejlige Barndoms minder bor, og vidste vi,

at I gjorde Gengæld, og at I ikke glemte os, ja, da kan jeg love dig for, at I aldrig skulde faa nogen Skam af os — tværtimod!

— — — Det var de sidste Ord, jeg hørte af min Vens Mund, og — de Ord har fulgt mig siden!

Han selv har holdt sit Ord!

Vi herhjemme fik saavist aldrig nogen Skam af ham, saa lidt som af alle de andre, der har kæmpet derude i det Fremmede.

Men — Lyset i hans milde, klare Øjne er slukket, hans varme, trofaste Hjerter banker ikke mere, og en lille græsgrøn Tue dækker hans Grav et eller andet Sted i Nord-Frankrigs blodmættede Jord, — hvor hans Kammerater har redt hans sidste Leje, har jeg aldrig kunnet faa oplyst; men jeg ved, han er gaaet i sin Grav som en Helt!

Ja, han og alle de andre har holdt deres Ord! De har gjort deres Pligt derude i Rækkerne, og vi har al god Grund til at være stolte af dem.

Og — netop derfor fortjener de da ogsaa at mindes, hvad enten Døden har lukket deres Øjne under den blodige Strid, eller de engang, før eller senere, vender tilbage, og dette i Forbindelse med min Vens sidste Ord til mig er da det lille Sædekorn, hvoraf denne Bog er groet frem.

— — —

Det er med en vis Stolthedsfølelse, man læser disse Soldaterbreve fra unge begejstrede Landsmænd igennem; thi næsten hvert Ord er skrevet ud fra den mest klippefast Tro paa, at hvad han nu kæmper for, det er det rigtige, og det vil han give alle sine Kræfter.

Man faar det bestemte Indtryk, at de danske Frivillige er Soldater af den bedste Type. De tager deres Tørn, om den end er nok saa haard, og bag Brevenes Ord føler man tydeligt, at det er dem en Æressag, netop som danske Mænd, at gøres deres Pligt fuldt ud, og fylde Pladsen, der er bleven dem betroet.

Noget andet, der ogsaa paatrænger sig en under Læsningen af disse mange forskelligartede Breve, det er den rørende Kærlighed til det gamle Hjem, som lyser og varmer saa at sige ud fra hver eneste Linie.

Og sammen med Kærligheden til Far og Mor, Søster og Bror, følger saa den dybe, inderlige Længsel efter engang, naar den frygtelige Krig er forbi, atter at samles med dem, der staar Hjærtet nær derhjemme.

Og som en simpel Følge af disse to Følelser kommer da til Slut Troen paa ham, der leder Menne-skets Fod over tornede Stier, og som vender alt til det Gode.

— — —
Hvor mange Danske, der kæmper som Frivillige i de forskellige Magters Hære, er ikke oplyst, og kan vel vanskeligt oplyses; men at de kan tælles i Hundredvis, derom hersker der ingen Tvivl. Desværre har det været ganske umuligt at faa dem alle med i denne Bog; men det ændrer ikke Synet paa vore frivillige Landsmænd, og det faar da være en Trøst for dem, der ikke er kommen med i dette beskedne Mindeværk!

At langt den overvejende Del af de danske Fri-

villige findes paa fransk og engelsk Side, har selvfølgelig sine gode og letforstaaelige Grunde, som ikke behøver yderligere Uddybning.

Og heri maa man da ogsaa søge Aarsagen til, at langt det overvejende Antal Breve hidrører fra danske Frivillige i de franske og engelske Hære.

Mange forskellige Ting handler disse Breve om; men igennem dem alle gaar der dog en fælles Grundtone, den, at følge Pligtens Bud som Mænd, der kæmper for en Sag, de har kær.

Intet Offer har været dem for stort, naar de først har meldt sig i Rækkerne, hvad enten det har været paa den ene eller den anden af de stridende Parters Side, hvilket maaske illustreres allerbedst ved følgende lille Episode, der er fortalt mig af en kendt dansk Mand, som indtager en betroet Embedsstilling i Paris.

— Han var en Dag i Besøg paa et af Lazareterne, for om muligt at træffe saarede Landsmænd, der trængte til hans Hjælp.

Paa sin Vandring gennem Sygestuerne fandt han da ogsaa en ung dansk Haandværkssvend, der under et Stormangreb havde faaet en fem, seks dybe Skudskaar i begge Skuldre.

Den unge Mand laa stille og taalmodig hen og klagede sig aldrig, ihvor store Smerter han saa end led.

De to af Kuglerne havde imidlertid ramt Hovednerven til den højre Arm, og det var afgjort, at den vilde blive fuldstændig lam for Resten af hans Levetid.

Men — trods dette klagede han ikke.

— Ak nej, sagde han til den omtalte Embedsmand, — bare jeg dog kunde beholde den venstre Arm, saa vilde jeg være forfærdelig glad, og da skulde jeg saamænd nok klare mig. Pyt saa med den højre!

— Det siger De saa let i Sind? svarede Embedsmanden, er De da ikke ked af at skulle miste den højre Arm?

— Aah, jo naturligvis, smilte Haandværkssvenden, men naar blot jeg endda maatte beholde den venstre Arm, saa vilde jeg nu alligevel være glad, for jeg skal nemlig sige Dem een Ting: Den højre Arm ofrer jeg med Glæde for gamle Frankrigs Sag! — —

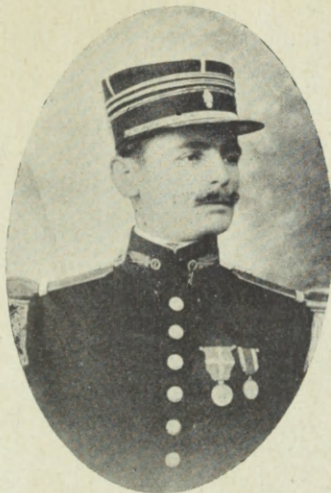
Ja, det er kun eet Træk af de mange; men det er nu alligevel den Slags Helte, det er en Stolthed at kalde Landsmænd, og som vi herhjemme, midt i de ellers saa gullaschfyldte Tider, staar i saa stor en Taknemmelighedens Gæld til!

Maatte Bogen her blive et lille Afdrag paa denne Gæld, da vilde Formaalet med dens Udgivelse i nogen Grad være naaet!

København i Marts 1917.

J. RAVN-JONSEN.

**En Ridder uden
Frygt og Dadel.**

Kaptajn Ch. Wetterstrøm.

Den 26. December 1879 fødtes der i Kurvema-
ger Wetterstrøms lille Stue i Tornebuske-
gade en Dreng, og i Daaben fik han Navnet
Charles Julius Andreas Wetterstrøm.

Da han voksede til og kom i Skole, holdt han
ikke af at lege som alle de andre Drenge, nej, det
eneste, han interesserede sig for, var Soldaterne
paa Fælleden.

Her sneg han sig ud, saa snart han saa Lejlig-
hed dertil, og spurgte man ham om, hvad han

skulde være som voksen, havde han altid Svaret parat og svarede rask: — Soldat!

Det var oprindelig Meningen, at han skulde have været paa Elevskolen; men det blev opgivet, da hans Lærer mente, at „han savnede de fornødne Evner til et saadant Liv!“

Ja, nu bagefter lyder det unægtelig noget pudsigt; men det har virkelig sin Rigtighed.

Naa, da Skuffelsen havde sat sig noget, kom han i Kurvemagerlære hos Faderen, og det gik meget godt, omend Drengen selvfølgelig stadig gik rundt med Soldaternykkerne.

Da han var en 16—17 Aar, udbrød Krigen mellem Tyrkiet og Grækenland, og fra nu af drejede alle hans Tanker sig om at gaa frivillig med paa Grækernes Side.

Det var imidlertid ikke saa let for ham at faa realiseret det Fortsæt; thi sammen med Faderen skulde han passe deres lille Forretning i Skovbo-gade.

Men en Dag, han var ene, tog han en rask Beslutning og stak af fra Forretningen.

Da Moderen derfor kom ind til ham med Mad, opdagede hun til sin Forskrækkelse, at Drengen var borte, Døren laaset og Forretningen lukket!

Hun kunde slet ikke forstaa, hvad der var sket; men en halv Times Tid efter løstes Gaaden.

Da saa hun nemlig Sønnen komme traskende mismodig tilbage, og uden at give nogen som helst Forklaring paa sin Opførsel, smed han sig ned paa en Stol og sagde med graadkvalt Stemmé:

— Mor! — De vilde ikke ha' mig!

Det viste sig da, at han havde været nede paa det græske Konsulats Kontor; men at man der ikke havde villet antage Drengen som Frivillig!

— — —

Da han blev 18 Aar, meldte han sig straks paa Sessionen, og han var heldigvis saa lykkelig at blive taget til Infanterist.

Et halvt Aars Tid i Forvejen havde han rigtignok brækket det ene Ben oppe i Laaret, og han havde gaaet i Angst for, at det Ar, som derved var fremkommet, skulde blive en Kassationsgrund.

Men nu var altsaa den Sorg blæst bort. Han var taget til Soldat, og var altsaa efter hans Mening, det lykkeligste Menneske paa Jorden.

— Jeg tror, fortalte han, da han glædestraalende vendte hjem, at jeg blev taget, fordi jeg kom ind efter Frokosten. Det var nok derfor, de ikke kunde se Arret!

Den 10. April 1898 mødte han saa ved 1. Bataljons 4. Kompagni, og allerede Aaret efter, den 10. Juni, var han forfremmet til Sergent.

Det siger sig selv, at han var en meget flink Soldat, en Sportsmand om en Hals, og der gaar endnu Ry af hans Dygtighed, da han i 1904 gik Hærens Gymnastikskole igennem. —

Charles Wetterstrøm vilde imidlertid være noget mere, og det lykkedes ham at faa nuværende Generalmajor Madsen til at interessere sig for Sagen, hvilket resulterede i, at han kom til Kronborg, hvor han med Glans gik gennem Løjtnantsskolens Eksaminer.

Det er imidlertid ikke let at være Officer her-

hjemme, naar man ikke har Privatkapital, og det fik den unge Løjtnant Wetterstrøm snart at føle.

Naa, uforfærdet Vovehals, som han var af Naturen, tænkte han ikke saa længe over den Sag, men pakkede sin Kuffert og rejste til Siam, hvor han fik en udmærket Stilling indenfor Gendarmerikorpset.

Her var han saa i 2 Aar fra 1906 til 1908; men det tilfredsstillede ham dog ikke rigtig.

— Jeg er Soldat, skrev han hjem, og at være Gendarm er ikke at være Soldat!

Det endte derfor med, at han tog sin Afsked fra Siam og meldte sig ved den franske Fremmedlegion i Aaret 1908.

Her gjorde han saa Tjeneste som Løjtnant, indtil Krigen udbrød 1914, og det er kun de allerbedste Vidnesbyrd, der foreligger om ham fra denne lange Periode.

I Begyndelsen af Juli Maaned 1914 havde han opnaaet en 3 Maaneders Orlov, og han glædede sig som et Barn til at gæste sit gamle Hjem efter saa mange Aars Forløb.

Forældrene boede den Gang i Landsbyen Vridsløselille, hvor Faderen i en Aarrække ledede Kurvefletningen paa Straffeanstalten.

Knap 3 Uger efter Wetterstrøms Hjemkomst udbrød imidlertid Krigen, og allerede den 3. August om Morgenen drog han over Esbjerg, London til Paris for at melde sig ved Fronten.

Afrejsen foregik iøvrigt i en saadan Fart og under saadanne ekstraordinære Omstændigheder, at han ikke engang fik sagt Farvel til sine gamle For-

